

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 14. januar 2015

Høringssvar: Forslag om oppheving av konsesjonsloven og boplikten

Naturviterne viser til Landbruks- og matdepartementets høringsbrev av 15. oktober 2014, med forslag om å oppheve konsesjonsloven og boplikten.

Konsesjonsloven

Naturviterne ser enkelte positive sider ved en oppheving av konsesjonsloven. I teorien skal dette kunne gi et større utbud av landbrukseiendommer og tilleggsjord i markedet. Dette kan gjøre det lettere å komme inn i næringen for den som vil satse på landbruk og å gi en bedre eiendomsstruktur med større driftsenheter og bedre samsvar mellom eid og drevet areal.

Våre landbruksarealer vil i noen, men ikke i tilstrekkelig grad, kunne sikres gjennom reglene i plan- og bygningsloven og bestemmelsene om omdisponering og deling i jordloven. Dog er det slik at ingen av disse lovene vil ivareta konsesjonslovens formål med tanke på eierstrukturen. I dagens konsesjonslov skal det bare i spesielle tilfeller gis konsesjon til for eksempel AS og sameiere. Hvis loven oppheves vil selskaper og utenlandske interesser fritt kunne kjøpe landbrukseiendommer. Det er naturlig å anta at dette vil få uheldige konsekvenser for matproduksjonen. Salg av matjord til aksjeselskaper er ikke nødvendigvis prinsipielt uheldig, men vil føre til en radikal omlegging av landbruket. Det er derfor viktig å ha forvaltningsmessige verktøy som kan sikre matproduksjon og juridiske verktøy som sikrer nasjonalt eierskap av naturressurser.

Naturviterne er ikke prinsipielt mot fri omsetning av eiendom, men er av den oppfatning at det bør være driveplikt på jordbruksarealer for å holde arealer i hevd, holde produksjonen av mat oppe og helst øke den. Ikke minst er Naturviterne bekymret for hvilken virkning en oppheving av konsesjonsloven vil ha på kompetansemiljøene. Dette gjelder både selve driftskompetansen og de akademiske miljøene tilknyttet landbruket.

I sum konkluderer Naturviterne med at oppheving av konsesjonsloven ikke er forenlig med viktige mål for norsk landbruk. Bortfall av kompetansemiljøer, både det landbruksfaglige miljøet ute i kommunene og det akademiske landbruksmiljøet, og mindre egenprodusert mat er våre største ankepunkt mot å oppheve konsesjonsloven. Norsk produsert mat innehar noen helt særegne kvaliteter, men Norge har også en geografi og et klima som gjør at det kreves helt spesielle kunnskaper for å få ut potensialet av jorda vår. Denne kunnskapen må finnes både blant drivere, i offentlig forvaltning og i akademiske miljøer.

Selv om det er enkelte forvaltningsmessige gevinster ved å oppheve konsesjonsloven finner Naturviterne i sum det svært uklokt at storsamfunnet skal frasi seg muligheten til å kontrollere og styre omsetningen av jord og skog gjennom konsesjonsloven.

Boplikt

Det er ikke nødvendig med boplikt for å opprettholde matproduksjonen, men det vil kunne gi utfordringer med tanke på transport og bomiljøer. Det kanskje viktigste argumentet mot oppheving av boplikt er det samme som for oppheving av konsesjonsloven. En reel fare for en svekkelse av det landbruksfaglige miljøet.

Med vennlig hilsen

Finn Roar Bruun
leder
Naturviterne